

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VII. Concilii Senonensis & Coloniensis testimonia exponuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

& de quibus non cogitaret, ut illi dicunt: illa tamen essent profus inutilis, nec illis posset excitari peccator, nec de obligatione præcepti admoneri. Nam cogitatio quam homo non advertit, similis est voci quam non audit: sicut ergo vox quæ non auditur, dormientem suscitare non potest, ita & cogitatio quæ non advertitur, non potest excitare peccatorem, nec inter excitantes gratias numerari.

- 193 Denique, ut egregie ratiocinatur Academia Duacensis in censura, propos. 44. *Si hæc Spiritus Sancti præveniens inspiratio putatur omnibus, ubique, & semper esse communis, jam non ubi & cum vult, sed semper & ubique spirat Spiritus Sanctus. Neque orandus erit Deus ut Spiritus sui inspiratione præveniente moveat & emolliat infidelium, & induratum corda, sed illi tantum erunt monendi, ut divine inspirationi consentiant & cooperentur, quandoquidem jam satis habent ex parte Dei, unde credant & convertantur.*

§. VII.

Concilii Senonensis & Colonienfis testimonia exponuntur.

- 194 **C**ontra doctrinam §. præcedenti expositam Objicit Antonius Ricardus (nunc Stephanus Dechamps, Societatis Jesu) testimonia Concilii Senonensis & Colonienfis. Primum enim decreto fidei 15. agens de necessitate gratiæ hæc habet: *Neque tamen tanta gratiæ necessitas libero præjudicat arbitrio, cum illa semper sit in promptu, & ne momentum quidem prætereat, in quo Deus non stet ad ostium, & pulset.* Secundum verò in Enchiridii de sacramentis cap. 16. ait: *Deus adeo vult omnes homines salvos fieri, ut nemini, quantumlibet scelerato, gratiam suam subtrahat. Et infra docet quòd duplex est gratia: Una generalior, quæ est bonus motus, bonaque cogitatio, veluti cum peccator Deo inspirante agnoscat peccatum suum, cum terrore gehenna concutitur, cum de amittenda æterna beatitudine doler: altera specialior &c. Et subest: Deum nulli hominum gratiæ illâ generalius acceptâ deesse, adeo ut nullus sit peccator tam sceleratus, cui Deus, quoad in hac vita superstes fuerit, hæc gratiam subtrahat &c.*

- 195 Respondent aliqui, illa Concilia esse tantum provincialia, nec fuisse à Sede Apostolica confirmata, ac proinde illorum definitiones ad dogmata fidei non pertinere, & posse sine temeritate, nota à Catholicis negari. Unde narrat Joannes à S. Thoma, quòd cum in disputationibus habitis coram Paulo V. inter Patres Societatis & Dominicanos, Concilii Senonensis auctoritas pro sententia Patrum Societatis adducta fuisset, omnino elisa est, & liquidè negata; quia illud Concilium non fuit per Sedem Apostolicam confirmatum, nullo in contrarium reclamante aut quidquam objiciente, neque ex parte suæ Sanctitatis, aut Cardinalium, neque ex parte Censorum, neque ex parte ipsorum Patrum Societatis qui objiciebant. Hac tamen prætermisâ solutione.

- 196 Respondeo verba Concilii Senonensis necessariò debere explicari, & cum aliqua restrictione aut modificatione intelligi. Nam ut demonstrat Cardinalis Bellarminus loco citato: auxilium Dei necessarium ad conversionem, non adest peccatoribus omnibus momentis, sed certis temporibus, prout judicat Deus munera sua esse distribuenda: *Idque (inquit) experientia ipsa restatur, non enim sentimus assidue nos illuminari à*

A Deo, aut immitti bona desideria quibus excitamur ad conversionem. Idem docet Ruardus Tappabis: *Mibi certum est, non omnibus & singulis semper adesse hujusmodi auxilium, quo opus est ut convertatur, aut converti possit peccator.* Et certè absurdum videtur dicere, peccatores, etiam quando dormiunt, aut ludunt, vel comedunt, aut ad negotia sæcularia distracti sunt, omni hora, omni que momento temporis, divinis illis motibus, & inspirationibus moveri ac excitari: nam ut inquit Bellarminus ubi supra: *Si talis gratia præveniens semper adesset, semper actu bona cogitarent & vellemus.*

Quando ergo Concilium Senonense asserit, Deum gratiam ita esse in promptu, ut ne momentum quidem prætereat, in quo Deus non stet ad ostium & pulset, hoc intelligendum est, vel de quolibet momento in quo urget gravis aliqua tentatio, vel instat alicujus præcepti supernaturalis obligatio, vel etiam de præparatione ipsius gratiæ, non autem de actuali ipsius collatione. Ut enim initio hujus articuli ostendimus, Deus per voluntatem antecedentem quæ desiderat omnium salutem, semper paratus ad auxilia gratiæ conferenda, dummodo homines eorum receptioni non ponant, vel posuerint impedimentum.

C Ad Concilium Colontense facile respondetur, illud solum intendere, quòd Deus non ita deserit peccatorem, ut omnino, & toto tempore vitæ suæ, ei auxilia gratiæ subtrahat; non tamen negare, illum sui desertores interdum ita delere, ut omni gratiâ tam sufficienti quàm efficaci, saltem per aliquod tempus vel spatium vitæ priventur. Unde Concilium non dicit absolute, & sine addito, quòd Deus peccatori, quoad in hac vita superstes fuerit, hæc gratiam subtrahat, ut refert Antonius Ricardus, sed *penitus subtrahat, vel ut haberetur in margine, funditus subtrahat*: Quas particulas non debuit ille Auctor supprimere, sed fideliter ac in ceteris verbis Concilii referre.

D Non est etiam omnittendum, quòd idem Ricardus, seu Stephanus Dechamps, ex verbis sequentibus ejusdem Concilii probare nititur Deum, omnibus paganis ac infidelibus gratiam interioriorem ad salutem sufficientem tribuere, & tamen ex lectione textus manifestè apparet, Concilium ibi loqui solum de gratia præveniente extrinseca, seu de beneficiis gratuitis ordinis naturalis: ut sunt pluvia, fruges terræ, serenitas temporis, & pulchritudo universi, seu divinarum attributorum per creaturas manifestatio. Nam postquam Concilium docuit Deum nulli hominum gratiam funditus subtrahere, nullumque esse peccatorem tam sceleratum, cui Deus quoad in hac vita superstes fuerit, gratiam penitus subtrahat: sibi objicit illud quòd dicit Paulus ad viros Listrios Actorum 14. Deum scilicet in præteritis generationibus dimisisse omnes gentes ingredi vias suas; quòd statim solvit, & dicit: *Non sic intelligendum, quasi Deus gentibus gratiâ suâ deserit. Quin imò ipse Paulus statim subjecit. Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens, de celo dans pluviam, & tempora fructifera, implens cibo & lætitiâ corda eorum.* Item Actorum cap. 17. Paulus ad viros Athenienses ait: *Deum fecisse ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ, definitiis statuta tempora, & terminos habitatorum eorum, querere Deum, si forte attrahenti cum ait*

inveniant. Quæ omnia verba (quæ mentem Concilii clare exponunt, ipsūque loqui solūm de gratis extrinsecis, seu beneficiis gratuitis ordinis naturalis, apertè declarant) omisit etiam præfatus Auctor.

Ad quod postquam idem Concilium ex recitatis verbis Apostoli, inculcit Deum nulli genti gratiã suã deesse, & dixit: *Imputandus est ulli genti gratiam suam subtraxisse*: ut explicet quanam sit hæc gratia præveniens, statim subjungit: *Verum cum gentes id quod de Deo cognosci potest, manifestum habuerint, quod Deus illis per GRATIAM PRÆVENIENTEM MANIFESTAVERIT, nec tamen eam cognovissent Deum, sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, factum est ut gentes DEI GRATIAM contempserint ac repudiantes, dimissa sint ingredi vias suas.* Ex quibus verbis; quæ etiam Richardus subtrahit, liquet Concilium nomine gratiæ prævenientis, omnibus infidelibus concessã, nihil aliud intellexisse, quàm pulchritudinem universi, in quo tanquam in speculo divina attributa relucunt, atque beneficia naturalia, quibus homines ad Dei cognitionem & amorem extrinsecè & objectivè moventur ac excitantur.

§. VIII.

Quæ ratio desumpta ex natura peccati mortalis breviter exponitur.

Præter argumenta jam exposita, probari potest conclusio ratione desumpta ex natura peccati mortalis, cujus essentia cum consistat in hoc quod avertat ab ultimo nostro fine supernaturali, multo magis, quantum est de se, nos avertit à mediis quibus revertamur ad illum finem: ubi enim non est jus ad finem, multo minus ad media, inter quæ potissimum gratia numeratur: Ergo homo per peccatum mortale incurrit debitum carenti omnibus mediis ad salutem conducentibus.

Præterea peccatum mortale, cum sit morbus lethalis animæ, causat ejus mortem spiritualem, ipsamque principium vitæ supernaturalis destruit, ut egregie expendit Augustinus serm. 6. de verbis Domini cap. 1. his verbis: *Sicut anima est vita corporis, sic vita animæ Deus: sicut expirat corpus, cum anima non emittit: ita expirat anima, cum Deum amittit: Deus amissus, mors animæ; anima emissã, mors corporis.* Sicut ergo mortuus non exigit quod ei datur aut debeatur principia motuum & actuum vitalium ordinis naturalis; ita homo in peccato mortali existens, nullum habet jus ad auxilia gratiæ, quæ sunt principia motuum & actuum vitalium ordinis supernaturalis, sed meretur illis privari in pœnam præcedentis peccati. Quod si Deus ex sua misericordia aliud præstet, & hæc auxilia peccatori tribuat, tunc præter ordinem in illo supernaturali ordine operatur, ut docet D. Thomas 3. con. Gentes cap. 161. his verbis: *Licet autem ille qui peccat, impediatur gratia præstet, & in quantum ordo rerum exigit, gratiam non deberet recipere; tamen quia Deus præter ordinem rebus inditum operari potest, sicut cum cæcum illuminat, vel mortuum resuscitat, impediatur gratia præstatur, auxilio suo prævenit.* Quod si Deus præter ordinem operatur, quoties gratiam homini qui est in peccato mortali largitur: ubi est lex dandi infallibiliter gratiam saltem sufficientem homini bene morali-

Tom. II.

ter operanti ex viribus naturæ, quam in Deo Adversarii fingunt?

ARTICULUS VI.

Convelluntur fundamenta adversæ sententiæ.

§. I.

Exponuntur quadam testimonia Scripturæ & SS. Patrum.

IN primis objiciunt Adversarii illud Joannis 1. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Quod non solūm de illuminatione rationalis luminis, sed etiam de illuminatione per gratiam, intelligunt Chrysostomus homil. 7. in Joan. Cyrillus Alexandrinus lib. in Joan. cap. 11. & D. Thomas ibi lect. 5. in medio: Ergo omnes homines supernaturalem illustrationem recipiunt, & consequenter nullus est reprobus cui negetur à Deo auxilium supernaturale sufficiens ad salutem.

Præterea, sæpè in Scriptura Deus omnes ut ad se veniant invitatur: Matth. 11. *Venite ad me omnes qui laboratis.* Isaia 55. *Omnes sitientes venite ad aquas.* Matth. 22. *Quoscumque inveneritis vocate ad nuptias.* Hæc autem generalis invitatio, & vocatio Dei, vana esset, si gratiam saltem sufficientem ad fidem & salutem omnibus non conferret: Ergo &c.

Ad primum respondeo ex D. Thoma super cap. 1. Joan. lect. 5. Illuminari per Verbum dupliciter intelligi posse: Primò de lumine cognitionis naturalis, de quo Psalmo 4. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Secundo de lumine gratiæ, de quo Isaia 60. *Illuminare Jerusalem quia venit lumen tuum.* Priori modo intelligendo, omnes homines in hunc mundum venientes, per Verbum illuminantur: omnes enim intellectum recipiunt, qui est lumen naturalis rationis, derivatum à Verbo: intelligendo autem secundò modo, tripliciter explicari potest quod Deus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Primò cum Origene, de omni homine veniente in hunc mundum, non per solam creationem, sed in Ecclesiam per fidem; & sic verum est omnem hominem in hunc mundum, id est in Ecclesiam per fidem venientem, per Verbum illuminari lumine gratiæ. Secundo ex Chrysostomo, accipièdo adventum in mundum, pro creatione: nam etiam in hoc sensu verum est omnem hominem venientem in hunc mundum, à Verbo illuminari, quantum est de se, id est secundum voluntatem antecedentem, ex qua non sequitur omnes in se recipere supernaturalem illustrationem, ut constat ex supra dictis. Tertio ex Augustino exponitur, ut ly *omnem* sit distributio accommodata, & sensus fiat: illuminat omnem hominem, non simpliciter, sed omnem qui illuminatur, quia nullus nisi à Verbo illuminatur lumine gratiæ. Ita D. Thomas ferè de verbo ad verbum ibidem: ex quibus patet, quàm falsò contra nostram sententiã in commentario hujus loci ab Adversariis adducatur, cum nihil pro illa expressius ibi docere potuerit.

Ad alia testimonia generalia, atem divinæ vocationis indicatã, dicatur illa intelligi de vocatione ad legem, quæ ad omnes homines aliquo modo se extendit. Nam ad legem naturæ omnes venientes ad usum rationis vocantur, Ad legem au-